

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานและบทบาทจากที่เป็นผู้สอน ผู้ชี้แนะ ผู้ถ่ายทอด มาเป็นผู้นำในการเรียนรู้ เรียนรู้ไปพร้อมกับผู้เรียน เป็นผู้เอื้ออำนวยความสะดวก ช่วยเหลือส่งเสริม สนับสนุนผู้เรียนในการแสวงหาความรู้ โดยเสนอแนะวิธีการ และยุทธศาสตร์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนลงมือเรียนรู้ และค้นพบความรู้ จากการปฏิบัติของตนเองจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ครูจะเป็นผู้ให้ข้อมูลที่ต้องแก่ผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้น ไปสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียน

สาระสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมในปัจจุบันหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จัด 5 สาระการเรียนรู้ คือ 1) ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม 2) หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม 3) เศรษฐศาสตร์ 4) ประวัติศาสตร์ 5) ภูมิศาสตร์ ได้จัดสาระการเรียนรู้ต่างๆ เข้าด้วยกัน โดยการเรียนรู้แบบบูรณาการ และหลักสูตรแกนกลางได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งทางโรงเรียนเซนต์โยเซฟบางนาได้จัดหลักสูตรท้องถิ่นให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การเรียนหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อจะให้นักเรียนมีความรอบรู้ในท้องถิ่นของตนเอง และจากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในรายวิชาท้องถิ่น สมุทราการของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2554 ไม่ผ่านเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด คือ ผลการเรียนรู้ระดับ 2.5 ขึ้นไป มีจำนวนไม่ถึงร้อยละ 50 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 225 คน ผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับ 2.5 ขึ้นไปมีจำนวน 98 คน

ปัจจุบันมีการนำเอาสื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา เริ่มเป็นที่นิยมและได้รับการยอมรับมากขึ้นเริ่มตั้งแต่ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน การใช้อินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งในการค้นคว้าหาข้อมูล ต่อมามีการใช้เว็บช่วยสอน หรือเรียกว่า Web-Based Instruction(WBI)จนพัฒนาเป็น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (electronic book) หรือe-book หมายถึง หนังสือที่สร้างขึ้นด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์มีลักษณะเป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ เป็นแฟ้มข้อมูลที่สามารถอ่านเอกสารผ่านทางหน้าจอคอมพิวเตอร์ ทั้งในระบบออฟไลน์และออนไลน์ คุณลักษณะของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถเชื่อมโยงจุดไปยังส่วนต่างๆ ของหนังสือตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์และได้ตอบ

กับผู้เรียนได้ นอกจากนั้นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถแทรกภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว แบบทดสอบ และสามารถสั่งพิมพ์เอกสารที่ต้องการออกทางเครื่องพิมพ์ได้ นอกเหนือจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์สามารถปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยตลอดเวลา ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้จะไม่มีในหนังสือธรรมดาทั่วไป ในการออกแบบบทเรียนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถควบคุมลำดับอัตราการเรียนด้วยตนเอง จะช่วยให้ผู้เรียนลดความวิตกกังวล เพราะผู้เรียนสามารถเลือกเรียนเนื้อหาตามความสนใจและความต้องการ วุฒิชัย ประสารสอย (2543) แต่ปัญหาที่พบ คือ การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์โดยการออกแบบของผู้สอนหรือโปรแกรมเมอร์มักจะมีลักษณะการออกแบบตามแนวคิดและเนื้อหาของวิชาที่มีความพยายามที่จะสร้างลักษณะแทนการบรรยายของครูผู้สอน โดยลืมนึกถึงการจัดการเรียนรู้ที่ชี้ให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นการออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์จึงควรออกแบบให้ผู้เรียนเป็นผู้ควบคุมการเรียนในโปรแกรมได้ด้วยตนเอง (Learner Control) ไม่ใช่ปล่อยให้ผู้เรียนต้องปฏิบัติตามที่โปรแกรมกำหนด สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เมื่อสร้างเสร็จแล้วจะบรรจุไว้ในแผ่น (CD-ROM) หรือแผ่นวีดีโอ เพื่อใช้ในการเรียนรู้ หากคอมพิวเตอร์ที่อยู่ในระบบ Stand – Alone ถึงแม้จะสามารถเข้าถึงความรู้ที่ต้องการได้อย่างยืดหยุ่น แต่ก็จะมีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน สื่อหลายมิติ มีการนำเสนอข้อมูลที่ไม่เป็นเส้นตรงและเพิ่มความสามารถในการบรรจุข้อมูลในลักษณะของภาพเคลื่อนไหว แบบวีดิทัศน์ ภาพกราฟิกที่เป็นภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว ภาพสามมิติ ภาพถ่าย เสียงบรรยาย เสียงดนตรี เข้าไว้ในเนื้อหาด้วยเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาเรื่องราวในลักษณะต่างๆ ได้หลายรูปแบบมากขึ้นกว่าเดิมรวมถึงการโต้ตอบระหว่างผู้ใช้สื่อประสมเชิงโต้ตอบโดยการคลิกที่จุดเชื่อมโยงซึ่ง กิดนันท มะลิทอง (2543) ได้กล่าวถึงข้อดีของไฮเปอร์มีเดียว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสำรวจข้อมูลตามความสนใจของแต่ละคนได้ด้วยตนเองในลักษณะการศึกษารายบุคคลและช่วยให้มีการจัดโครงสร้างการเรียนรู้ค้นพบของตนเองได้ สอดคล้องกับงานวิจัยที่ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ประกอบการเรียนการสอนทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นกว่าการเรียนปกติที่ไม่ได้ใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สามารถกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดความสนใจ มีความพึงพอใจและนักเรียนมีความสุข สนุกกับการเรียน

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะสร้างหนังสือ e- book เรื่องของจังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับจังหวัดสมุทรปราการ สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ ประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น และอาณาจักรโบราณที่เกี่ยวข้อง ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะพื้นบ้าน บุคคลสำคัญของท้องถิ่นและการดำเนินชีวิต การประกอบ สำหรับนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในการแสวงหาความรู้ตามความสามารถ ความสนใจและความถนัดของตนเองเพื่อเพิ่มพูนทักษะให้ผู้เรียน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อหาประสิทธิภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์(E-book) เรื่อง ของดีจังหวัดสมุทรปราการ

2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์(E-book) เรื่อง ของดีจังหวัดสมุทรปราการ

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์(E-book) เรื่อง ของดีจังหวัดสมุทรปราการ

3. สมมติฐานของการวิจัย

3.1 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์(E-book) เรื่อง ของดีจังหวัดสมุทรปราการ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์(E-book) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3.3 นักเรียนที่เรียน ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์(E-book) เรื่องของดีจังหวัดสมุทรปราการ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากขึ้นไป

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ คือ

4.1 ได้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์(E-book) เรื่องของดีจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ สามารถนำไปใช้ประกอบการสื่อการสอนในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4.2 ได้แนวทางในการสร้างและพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ในเนื้อหาสาระ และระดับชั้นอื่นๆต่อไป

5. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังต่อไปนี้

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ 6 ห้องเรียน จำนวน 230 คน

5.1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

5.2 ตัวแปรที่ศึกษาของการวิจัย

5.2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่องของดีจังหวัดสมุทรปราการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

5.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

- 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง ของดีจังหวัดสมุทรปราการ
- 2) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E -book) เรื่องของดีจังหวัดสมุทรปราการ

5.3 เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง เป็นเนื้อหาสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยเนื้อหาในหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่องของดีจังหวัดสมุทรปราการ เป็นหนังสือที่สร้างขึ้นให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยมีเนื้อหาทั้งหมด 8 เรื่องดังต่อไปนี้

- เรื่องที่ 1 สถาปมูนิศาสตร์จังหวัดสมุทรปราการ
- เรื่องที่ 2 ประวัติจังหวัดสมุทรปราการ
- เรื่องที่ 3 การจัดสาธารณูปโภคและการบริการของรัฐ
- เรื่องที่ 4 วิถีชีวิตและสิ่งแวดล้อมชาวสมุทรปราการ
- เรื่องที่ 5 อาชีพของชาวสมุทรปราการ
- เรื่องที่ 6 ประเพณีในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ
- เรื่องที่ 7 สถานที่สำคัญในจังหวัดสมุทรปราการ
- เรื่องที่ 8 บุคคลสำคัญในจังหวัดสมุทรปราการ

5.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โดยใช้ระยะเวลาในการทดลองจำนวน 16 ชั่วโมง

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์(E-book) เรื่องของดีจังหวัดสมุทรปราการ หมายถึง หนังสือที่บันทึกข้อมูลในรูปของอิเล็กทรอนิกส์ (E-book)การออกแบบหนังสือ สามารถใส่ข้อมูลได้หลายรูปแบบ ในลักษณะเป็นสื่อประสม (Multimedia)ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลตัวอักษร (Text) รูปภาพ ภาพเคลื่อนไหว ประกอบกันเป็นสาระการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง ของดีจังหวัดสมุทรปราการ โดยมีเนื้อหา ทั้งหมด 8 เรื่องดังต่อไปนี้

เรื่องที่ 1 สภาพภูมิศาสตร์จังหวัดสมุทรปราการ

เรื่องที่ 2 ประวัติจังหวัดสมุทรปราการ

เรื่องที่ 3 การจัดสาธารณสุขปโลกและการบริการของรัฐ

เรื่องที่ 4 วิถีชีวิตและสิ่งแวดล้อมชาวสมุทรปราการ

เรื่องที่ 5 อาชีพของชาวสมุทรปราการ

เรื่องที่ 6 ประเพณีในท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ

เรื่องที่ 7 สถานที่สำคัญในจังหวัดสมุทรปราการ

เรื่องที่ 8 บุคคลสำคัญในจังหวัดสมุทรปราการ

6.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ของนักเรียนที่เกิดขึ้นหลังจากการเรียนรู้โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง ของดีจังหวัดสมุทรปราการ สาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วัดได้โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เรื่อง ของดีจังหวัดสมุทรปราการ

6.3 ความพึงพอใจ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็น ซึ่งเป็นความรู้สึกรักของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเซนต์โยเซฟ บางนา ที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เรื่อง “ของดีจังหวัดสมุทรปราการ” แบ่ง เป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

6.4 ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องของดีจังหวัดสมุทรปราการ ตามเกณฑ์มาตรฐาน E1/E2 (80/80)

6.4.1 เกณฑ์มาตรฐาน 80 ตัวหน้า หมายถึง คะแนนทดสอบระหว่างเรียน คิดเป็นร้อยละ 80

6.4.2 เกณฑ์มาตรฐาน 80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนครบทุกเนื้อหา คิดเป็นร้อยละ 80